

Motion till riksdagen 2020/21:1809

av **Kalle Olsson och Anna-Caren Sätherberg (båda S)**

Ännu mer lika – utjämna mer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ytterligare justeringar i kostnadsutjämningsystemet för en mer rättvis fördelning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skatteutjämningsystemets funktion är att utjämna för skillnader i förutsättningar att bedriva verksamhet mellan landsting och regioner samt mellan kommuner. Systemet utgår från icke-påverkbara skillnader, exempelvis avstånd och gleshet, och kompenserar således inte för skillnader i politiska ambitioner i välfärdsuppdraget. Det är, enkelt uttryckt, mer kostsamt att transportera en patient i ambulans 200 kilometer från Funäsdalen till sjukhuset i Östersund, jämfört med en kortare transport i en storstadsregion. Det är på motsvarande dyrare att bedriva hemtjänst i glesbygd med långa avstånd.

Region Jämtland Härjedalen är överhuvudtaget ett betecknande exempel på strukturskillnader över landet; regionen ansvarar för en sjukvårdsorganisation, bestående av 1 sjukhus, 28 hälsocentraler, på ett område som omfattar 12 procent av landets yta.

Kostnadsutjämnningen kommer att bli allt viktigare för att upprätthålla en likvärdig offentlig service över landet. Det är därför viktigt att med visst intervall göra en översyn av systemet för att justera för de förändringar, exempelvis urbanisering, som sker över tid.

Inför 2020 gjordes betydelsefulla förändringar av systemet, som bland annat innebär en större utjämning för icke-påverkbara skillnader. För exempelvis Jämtlands län tillfördes totalt 250 miljoner, varav 200 miljoner tillföll Region Jämtland Härjedalen.

Den kommunala sektorn omsätter 700 miljarder per år, och sett i det ljuset utgör kostnadsutjämnningen visserligen en liten andel. Men det är likafullt en viktig pusselbit, som dessutom tydligt visar att vi har och tar ett gemensamt ansvar för varandra i nationalstaten Sverige.

Det finns emellertid starka skäl att fortsätta ta nya steg för en mer kraftfull omfördelning. De regionala klyftorna inom Sverige fortsätter att öka. Skillnaden i kommunal beskattning mellan enskilda kommuner visar på stora och tilltagande skillnader; som mest skiljer det närmare sex kronor i kommunalskatt mellan kommuner. Det är inte sex kronor i högre välfärdsambitioner utan sex kronor för att uppväga en svag skattekraft och höga kostnader som härrör från icke-påverkbara skillnader såsom avstånd, gleshet och befolkningsstruktur.

Riksrevisionen har beräknat att trots 2020 års förändringar underskattas systematiskt kostnader i kommuner med stor yta, få invånare och liten andel som bor i tätort. Det är därför angeläget att arbetet fortsätter för en skarpare utjämning.

Kalle Olsson (S)

Anna-Caren Sätherberg (S)